

Porro dies illa complebit vata sibyllæ,
 Atque prophetarum comprobat indicium.
 Cordis et arcana fient hoc tempore plana.
 Illic æro gemet, quem modo risus habet.
 Illa dies miræ pravis advenerit iræ,
 Quos reparare modo nulla valet ratio :
 Sed quasi securi sectantes commoda mundi,
 Nec curant animas ædificare suas.
 Illic causa gravis, quam nunc incredulus audis,
 O miser imprudens, pessima quæque gerens !
 Nolis sive velis, hoc iudicium patieris,
 Pestis et ipse tibi discutiendus ibi.
 Tunc igitur linquens invitus carnis amores,
 Nil mercedis habens, his quia nunc frueris ;

A Sed magis æternum pro talibus ibis in ignem,
 Quo dolor, ab, et vae semper erit sine spe.
 O nimium miseri, sentite locum miserendi,
 Et vel adhuc vobis parcite jam miseris !
 Ecce parata salus, en acceptabile tempus !
 Quærite fautorem, poscite pacis opem.
 Currite, dum quitis, et vitæ lumen habetis,
 Dum maneat tempus, non neglegatur opus :
 At neglegens tempus fuerit sine fine neglectus,
 Quod sibi quisque legit, hoc habiturus erit.
 Nam sermone brevi concluditur hic modus ævi,
 Præpes vita bonis, mors sine fine malis.
 Hæc pensate viri, libeat virtute potiri ;
 Ne mortis turba vos capiat subito.

EJUSDEM OTHLONI LIBER PROVERBIORUM.

*Erutus ex cod. autographo, in inclyto monasterio Sanct-Emmerammensi asservato,
 a rev. D. Patre Casparo Atlechner, Benedictino Mellicensi.*

(Apud R. P. Bernardum Pezium, *Thesaurus Anecd. noviss.* tom. III, parte II. pag. 483.)

INCIPIT PROLOGUS OTHLONI.

Cum nuper illa quæ dicuntur Senecæ proverbialia, B per alphabeti ordinem distincta, legissem, primo quidem mirabar tantam cuiquam infidelium prudentiam inesse potuisse, quanta in quibusdam eorundem proverbiorum dictis reperitur. Deinde non parum incitabar ad hoc ut eum aliquo simili studio imitarer, colligendo scilicet tam ex sæcularibus quam ex sacris litteris, tum etiam ex nostris proverbialia aliqua ad ædificationem fidelium congrua. Si enim idem Seneca, nullam fidem et spem pro æterna vita obtinenda habens, sed tantummodo in hujus vitæ moribus honestis delectatus, studuit et se corrigere et alios ad correctionem instruere, quanto magis ego, qui credo Deum ubique esse præsentem, aternamque vitam diligentibus se promittentem quique scio omnibus dictum : Qui audit, dicat : Veni ; C et : Clama, ne cesses, et annuntia populo meo scelera eorum. Et juxta evangelicam parabolam, alii quinque talenta ad usuram data [narrantem], alii vero duo, alii autem unum, patrefamilias dicente : Negotiamini dum venio, aliquos per concessa scientiæ dona ad ædificationem trahere debeo. Et quam jucundum ac suave videri debet univique ut aliqua sententiæ brevissima verbula, per quæ emendari valeat, in mentem memoriaque sua jugiter teneat; quandoquidem sceleratum latronem paucis verbis Domino supplicentem et dicentem : Memento mei, Domine, dum

veneris in regnum tuum, scimus omnium veniam peccatorum suorum impetrasse ! Quem, rogo, intelligentiæ donum a Deo postulantem edocere non potest qualiter hoc obtineat, si illum versiculum sæpius secum ruminat : *Intellectus bonus omnibus facientibus eum ?* Certe si tantummodo sensum eorundem verborum sciat, veritatemque in his esse credat, sufficere ei possunt ad salutem. Docent namque illum quia, si id bonum quod jam intelligit faciat, amplior ei intellectus veniat. Nonne hujusmodi doctrina et promissio amplectenda est omni modo ? Similis quoque doctrina potest inveniri in multis sententiis quas hic posui. Sed prædictam sententiolam in hoc prologo ideo exposui ut lectoris animum ad legenda non solum ista quæ hic collegi, sed etiam ad omnia sacre Scripturæ dicta incitarem. Nulli enim ad salutem proficit quod sacra verba sine cordis intentione audit et legit. Unde et Dominus noster in Evangelio auditores suos sæpius admonet : *Qui habet aures audiendi, audiat ;* ac si diceret : *Qui habet voluntatem et intentionem illam ut, præceptis divinis obediens, bona quæ intelligit faciat, docentem se audiat, alioquin nihil ei prodest verba mea audire.*

Proverbiorum autem hic collectorem dictis parvulis quilibet scolastici, si ita cuiquam placeat, possunt apte instrui post lectionem psalterii. Sunt enim multo brevioris et planioris sententiæ, quam illi

fabulosa Aviani dicta; sed et utiliora quam quædam Catonis verba, quæ utraque omnes pene magistri legere solent ad prima puerorum documenta, non attendentes quia tam parvulis quam senioribus Christi fidelibus sacra potius quam gentilia rudimenta primitus sint exhibenda, ut, in his aliquatenus instructi, postea sæculares litteras arti grammaticæ congruas securius discant. Nam licet parvulus minus idoneus sint discernere inter bonum et malum, facilius tamen et tenacius eis inhærrere solet malum quam bonum. Ideoque qui studiosi esse velint pro bono instruendorum parvulorum exitu,

studeant etiam aliquid pro bono eorum introitu, id est, pro discendi initio, sciantque quia difficillimum est homini recedere a malo quod usu comprehendit diuturno. Præterea attendendum est quia, cum Deus prospiciat super filios hominum, ut videat si est intelligens aut requirens Deum, cernit etiam quæ sit cura et intentio magistrorum in doctrina discipulorum, utrum eos doceant pro appetenda et obtinenda gloria sæculari, an pro spiritali.

Hæc vos, discipuli, pariterque notate, magistri; Hæc, rogo, devote, pueri et juvenes, legitote.

INCIPIT LIBELLUS PROVERBIORUM.

CAPUT I.

Adjutorium nostrum in nomine Domini, qui fecit caelum et terram.

Allevat Dominus omnes qui corrunt, et erigit omnes elisos.

Apud Dominum gressus hominis dirigentur, et viam ejus volet.

Apud Dominum misericordia, et copiosa apud eum redemptio.

Apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus, et pereatis de via justa.

Anima quæ peccaverit, ipsa morietur.

Arcta et angusta via est quæ ducit ad vitam.

Anima justi sedes est sapientiæ.

Aversio parvulorum interficiet eos, et prosperitas stultorum perdet illos.

Argentum electum lingua justi.

Abominatio est Domino via impii.

Audiens sapiens sapientior erit.

Altiora te ne quæsieris.

Ambulans recto itinere et timens Deum despicietur ab eo qui infami graditur via.

Amicus stultorum efficietur similis.

Avarus non impletur pecunia, et qui amat divitias fructus non capiet ex eis.

Accedens ad servitutem Dei, sta in justitia et timore, et prepara animam tuam ad tentationem.

Ante ruinam exaltatur cor, et ante gloriam humiliatur.

Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi.

Animalis homo non percipit ea quæ sunt spiritus Dei.

Ardentes diaboli sagittæ jejuniorum et vigiliarum frigore sunt restinguendæ.

Amor Dei nunquam est otiosus.

Abel esse renuit, quem Cain malitia non exercet.

Alia percussio est qua peccator quilibet corrigitur, alia qua condemnatur.

Amicus in necessitate probatur.

Ad magna gaudia perveniri non potest nisi per magnos labores.

Arrogantia quæ divites in opibus extollit, eadem divites in verbis, id est, dialecticos, sæpius subvertit.

Ardua scientiæ dona humilitate indigent maxima. Aurum difficile est in luto querere.

Ardor corporum frigidioribus cibis temperandus est.

Arduum est iter castitatis, sed magna sunt ei præmia.

Aqua nobis in vinum vertitur, quando sacra historia in spiritualem nobis intelligentiam commutatur.

Ante conversionem procedit turba peccatorum. post conversionem vero sequitur turba tentationum.

Apud homines cor ex verbis, apud Deum vero verba pensantur ex corde.

Amare est filiorum, timere est servorum.

Agnum, quocumque ierit, sequi specialiter congruit virginibus.

Attendentibus concessa divinæ pietatis dona jugiter succedunt alia.

Adversarius omnium iniquorum sermo Dei est.

Avarus propriæ est causa miseriæ, ingerens sibi sitim avaritiæ.

Avarus nihil recte facit, nisi quod moritur.

Avaro tam deest quod habet, quam quod non habet.

Avaritia semper odiosos, largitas clares facit.

Avaritia desideratis opibus non exstinguitur, sed augetur.

Abjiciens disciplinam cito sentiet ruinam.

Argumentis per quæ meliora qualibet agnoscere possumus, probamur omnes a Deo.

A parvis rebus tam mala quam bona incipiunt, sed per incrementa temporum majora fiunt.

Ad sublimitatem virtutum non potentia, sed humilitate, venit.

Ad mortem properantes magis convenit impedire, quam eis consentire.

Ad mortem properat, qui cito de quoquam iudicat, et in quo vitium quodlibet regnat.

Amor sæculi contemptus est Dei.

Amor sæculi thesaurizat morti.

Amor perversos ex odio, odium rectum ex amore est.

Alterius virtutis ope virtus indiget omnis.

Amare recta non poteris, nisi pro Christo humilieris.

Ad humilitatem non potes pervenire, nisi magna utriusque hominis contritione.

Animus dominorum ex habitu iudicatur servorum.

Apertius et melius per opera quam per verba insinuatur vita.

Amicum res secundæ parant, adversæ probant.

Arcum nimia frangit intensio, animum vero incongrua vitæ remissio.

Ambitio multos mortales falsos fieri coegit

Ardua fides robustos exigit annos.

Affectus carnis, nisi mentis jure premantur, Unumquemque hominem ducunt ad perditionem.

Ad tempus credens, sed mox exinde recedens

Est similis vento qui raro perstat in uno.

Ante Dei vultum nil pravi constat inultum.

Aut quis sponte sua mala punit, sive coactus.

Arbitrii donum nobis causa est meritorum.

Ardua res nimium famulari post dominatum.

Absque Deo nullus poterit consistere salvus.

Absque timore Dei viribus nequit ulla timeri,

A Domino cuncta bona sunt omnino petenda.

Alternis uti, sit delectabile multis.

Auxilium Domini debent exquirere cuncti.

Actio virtutum constat perfectio morum.

Ad Dominum fugite, qui salvari cupiatis.

Auctorem magnum testantur maxima rerum.

CAPUT II.

Beati quorum remissæ sunt iniquitates, et quorum tecta sunt peccata.

Beatus qui intelligit super egenum et pauperem : in die mala liberabit eum Dominus.

Brachia peccatorum conterentur, confirmat autem justos Dominus.

Benedictus Dominus Deus Israel, qui facit mirabilia solus.

Beatus qui tenebit et allidet parvulos suos ad petram.

Beneplicitum est Domino super timentes eum, et in eis qui sperant super misericordia ejus.

Beati qui esuriunt et sitiunt justitiam, quoniam ipsi saturabuntur.

Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis.

Benedictus vir qui confidit in Domino, et erit Dominus fiducia ejus.

Beatus vir qui inventus est sine macula et qui post aurum non abiit, nec speravit in pecuniæ thesauris.

A Beatus homo qui semper est pavidus, qui vero mentis est duræ corruet in malum,

Benedictio Domini super caput justi.

Bene consurgit diluculo, qui bona quærit.

Bonum est viro, cum portaverit jugum ab adolescentia sua.

Bonus est Dominus sperantibus in eum, animæ quærenti illum.

Brevis omnis malitia super malitia mulieris.

Beatus qui habet partem in resurrectione prima.

Beatus vir qui suffert tentationem, quoniam, cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ.

Bene loqui et male vivere nihil est aliud nisi se ipsum damnare.

Bonum intellectum habet, qui quod recte intelligit facit.

B Bonorum mens quoque duriora pro veritate tolerat, eo certius æternitatis præmia sperat.

Beneficium qui dare nescit, injuste petit

Bibere et manducare nulli concessum est ad gulam explendam, sed ad famem sitimque restringendam.

Balnearum fomenta sanis et juvenibus non sunt frequentanda.

Bene docens et male vivens virtutes quas prædicat moribus infamat.

Beatius est dare quam accipere.

Bonus non est, quem malorum improbitas non probavit.

Bona cepisse et non perficere nulli prodest.

Blasphemie verba cunctis fidelibus sunt vitanda.

C Bonum si facere nequeas, non tamen culpes ei prohibeas.

Bona conscientia in tenebris splendorem proprium tenet.

Blanditiis sæcularibus facile decipitur fragilis animus.

Brevitas vitæ præsentis pensanda est ab universis.

Bellum optimum agitur, cum spiritus carni adversatur.

Bos hic non comedat, qui jam juga ferre recusat

(Hoc est lascivus). Sed et otia vana secutus

Mercedem nullam sibi noverit inde futuram.

Bellator fortis, qui se poterit superare.

Hella Dei sancta quærent fortissima corda.

Bis gratum tribuit, qui quod debet cito reddit.

Blandus mansuetis sis, districtusque superbis.

D Bestia crudelis est cor pravæ mulieris.

CAPUT III.

Cæli enarrant gloriam Dei, et opera manuum ejus annuntiat firmamentum.

Cum electo electus eris, et cum perverso perverteris.

Cor contritum et humiliatum Deus non despiciet.

Considerat peccator justum, et quærit mortificare eum.

Calix in manu Domini vini meri plenus mixto.

Confitemini Domino quoniam bonus, quoniam in sæculum misericordia ejus.

Cum dederit dilectis suis somnum, ecce hæreditas Domini!

Custodit Dominus omnes diligentes se, et omnes peccatores disperdet.

Cum facis eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua.

Cælum et terra transibunt, verba autem Dei non transibunt.

Cæcus si cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt.

Cogitatio humani cordis prona est in malum ab adolescentia sua.

Curatio cessare facit peccata maxima.

Cum placuerint Domino viæ hominis, inimicos quoque ejus convertet ad pacem.

Cogitationes justorum judicia.

Cor regis in manu Dei; ubicunque voluerit inclinatur illud.

Considera opera Dei, quod nemo possit eum corrigere quem ide despexerit.

Circulus aureus in naribus suis mulier pulchra et fatua.

Cor hominis disponit viam suam, sed Dei est dirigere gressus ejus.

Cor sapientium ubi tristitia est, et cor stultorum ubi lætitia.

Cor quod novit amaritudinem animæ suæ, in gaudio ejus non miscebitur extraneus.

Convertere ad Dominum, et relinque peccata tua.

Canis sunt sensus hominis, et ætas senectutis vita immaculata.

Cunctis diebus suis impius superbit.

Cui multum datur, multum ab eo exigitur.

Confortamini in Domino, et in potentia virtutis ejus.

Corde creditur ad justitiam; ore autem confessio fit ad salutem.

Caro concupiscit adversus spiritum, spiritus autem adversus carnem.

Corpus, quod corrumpitur, aggravat animam et deprimit sensum multa cogitantem.

Confitemini alterutrum peccata vestra et orate pro invicem, ut salvemini.

Cujus vult Deus miseretur, et quem vult indurat.

Corrumpunt mores bonos colloquia mala.

Cujus vita despicitur, restat ut ejus doctrina contemnatur.

Cæpisse bona multorum est; perseverare vero in bonis, paucorum.

Causa quæ non prævidetur non permittit quemquam ad meliora proficere.

Cum Deus omnia facere possit, malum tamen, quia nihil est, facere non potest.

Coactum servitium Deus non quærit.

Contra Deum consilium nec magnum nec minimum.

Crimen æquale committunt, et is qui alicui detrahit, et qui detrahentem libenter audit.

A Cadens apertos oculos habet, qui recte quidem loqui scit, sed recte vivere contemnit.

Curam in rebus minime necessariis expendere peccatum est grande.

Cupiens agnoscere quanta Dei gratia sit circa se inspiciat alios, et quantiscunque plus habere se senserit in sospitate vel intelligentia vel in possessione alicujus rei, tantis sciat se esse ditlorem in gratia Dei.

Corpus pro puero, anima vero pro pædagogo esse refertur a philosophis.

Cervicium inflexio nil prodest, si non deponitur cordis erectio.

Canum et volucram ludus a cunctis clericis, quasi nefas, est vitandus.

B Considerata infirmitas propria mala nobis levigat aliena.

Concordia parvæ res crescunt, discordia maximæ dilabuntur.

Consilio opus est facto.

Credens Deum omnia posse præstare, petita citius meretur obtinere.

Custos castitatis est virtus humilitatis.

Continentia non corporis, sed animi est virtus.

Cæcus multorum fit pro cautela aliorum ut omnis homo hinc monitus provideat ne similiter cadat.

Cito in crimina majora corruit, qui parva pro nihilo ducit.

Caput est discordiæ qui ex communibus propria studet facere.

C Cum dolore abscindenda sunt quæ leniter sanari non possunt.

Cavendum est cunctis ne vilissima et pessima proponant optimis.

Clerici liberalis scientiæ nimis ignari, nullum sacerdotalem gradum accipere sunt digni.

Captivitas est maxima, ubi animæ peccato captivæ ducuntur.

Cujus quisque facit opera, ejus vocatur filius.

Cui gratum sit vocari filius Dei, veneretur Deum ut Patrem, faciens ejus voluntatem.

Commoda quæquæ, cum habentur, parva videntur; cum vero defuerint, apparet quanta fuerint.

Carnis virginitas, quamvis sit cœlica virtus.

Non prodest cuiquam sine mentis virginitate.

Constans et lenis, ut res exoptulet, esto.

Consuetudo mala vix aut nunquam superatur.

Cælum, non animum mutant qui trans mare [currunt.

Crescit amor nummi quantum ipsa pecunia [crescit.

Confer opem miseris, quamcunque vales et egenis.

Conveniens quid sit perpendere convenit omni.

Copia virtutum constat corpus velut unum.

Communis morbus communiter est abigendus

Corrige te primum, qui rector sis aliorum.

Compatitur nulli qui non sibi scit misereri.

Cum caput aegrotat, corpus simul omne laborat. **A**
 Cessent peccata, cessabit et impia fama.
 Corporis ornatus monachis nimis est fugiendus.
 Confundens alios, merito confunditur ipse.
 Crimen avaritiæ cito destruit optima quæque.
 Crux et mors Christi constat reparatio mundi.

CAPUT IV.

Dominus de cælo prospicit super filios hominum
 ut videat si est intelligens aut requirens Deum.

Dominus interrogat justum et impium; qui autem
 diligit iniquitatem, odit animam suam.

Dominus virtutum ipse est rex gloriæ.

Deus iudex, justus, fortis et patiens.

Diminutæ sunt veritates a filiis hominum.

Disperdit Dominus universa labia dolosa, et lin- **B**
 guam magniloquam.

Dominus manifeste veniet et non silebit.

Dominus virtutem populo suo dabit; Dominus be-
 nedicet populo suo in pace.

Dulcis et rectus Dominus, propter hoc legem da-
 bit delinquentibus in via.

Divites eguerunt et esurierunt; inquirentes autem
 Dominum non minuentur omni bono.

Delectare in Domino, et dabit tibi petitiones cordis
 tui.

Declina a malo et fac bonum.

Dominus dabit verbum evangelizantibus virtutem
 multam.

Dominus scit cogitationes hominum, quoniam
 vanæ sunt.

Date, et dabitur vobis.

Dimittite, et dimittetur vobis.

Deus non est mortuorum, sed viventium.

Dignus est operarius mercede sua.

Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo,
 et proximum tuum sicut te ipsum.

Deus fidelis et absque ulla iniquitate.

Deus pauperem facit, humiliat, ut sublimat.

Dominus mortificat et vivificat, deducit ad inferos
 et reducit.

Deum time, et mandata ejus observa, hoc est om-
 nis homo.

Doce justum, et festinabit accipere.

Disciplinam Domini ne abjicias, nec deficias cum
 ab eo argueris.

Diligite justitiam, qui judicatis terram.

Doctrina viri per patientiam noscitur.

Divitiæ salutis sapientia et scientia.

Deus superbis resistit, humilibus autem dat gra-
 tiam.

Deus obaritas est, et qui manet in charitate in
 Deo manet, et Deus in eo.

Difectio proximi malum non operatur.

Deum nemo vidit unquam.

Divisiones operationum sunt; idem autem Deus,
 qui operatur omnia in omnibus.

Dies Domini sicut fur in nocte ita veniet.

Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.

Dum tempus habemus, operemur bonum ad om-
 nes, maxime autem ad domesticos fidei.

Deum quærens gaudium quærit.

Disciplina et misericordia multum destituitur, si
 una sine altera relinquatur.

Dolentem non potest consolari, qui non concordat
 condolendo dolenti.

Discretio est mater virtutum.

Deum timere et amare, maxima causa est salutis
 humanæ.

Deus ideo dicitur creans mala, quia peccatis
 nostris imittit flagella.

Divinus sermo sicut mysteriis prudentes exercet,
 ita superficialis refovet.

Dum injusti sæviunt, justi purgantur.

Deliciæ et epularum varietas fomenta sunt luxu-
 ris.

Difficilius arrogantia quam auro et gemmis care-
 mus.

Detrimentum pecoris ignominia est pastoris.

Duplicis peccati reus est, qui non est sanctus
 quod creditur, et tamen simulat se esse sanctum.

Deo nihil mali est imputandum, quandoquidem
 ipso malo utitur ad bonum.

Difficile corrigitur nequitia quam concipit quis in
 pueritia.

Difficile est cuiquam agnoscere sanitatis gratiam,
 nisi per infirmitatis disciplinam.

Difficile custoditur quod insidiis aditur multis.

Difficile est gloriam virtute superare, et ab his di-
 ligi quos præcedas.

C Dona Dei per hoc maxime agnoscuntur quod in-
 terdum auferuntur.

Diliciis et voluptatibus affluentes nequeunt pen-
 sare quæ Dei sunt.

Duplici reatu constringitur qui et in se ipso prava
 committit, et alios pravitate sua corrumpit.

Desperatio solum crimen est quod veniam conse-
 qui non potest.

De peccato in peccatum corruunt qui Deum ti-
 mere et amare negligunt.

Decor clericorum non decet esse nimius vel in
 vestimentis vel in aliis rebus.

Duo sunt nobis jugiter attendenda: et peccata
 quæ commisimus, et inestimabilis Dei gratia quæ
 nos pertulit inter eadem peccata.

D Diu jacens in peccatis, diu quoque, si converti vo-
 luerit diabolicæ impugnationis molestias susti-
 nebit.

Dinturna quies vitiis alimenta ministrat.

Deo magis placet qui sibi puras, quam qui plenas
 manus præbet.

Dapsilis et largus cunctis placet mortalibus.

Doctus in indocto poterit bona discere crebro;

Si pensare velit, cur sit sapientior illo.

Dimidium facti perfectum dicere noli.

Discere semper habet qui Christum vult imitari.

Doctor perfectus, quæ rite docet, prius implet.

Doctrinæ verba paucis prosunt sine factis.

Discordes revoca, fautor mœrentibus iusta.
De rebus dubiis noli contendere verbis
De Domino vix quid perfecta scientia sentit.
Divitiæ veræ sunt virtutum bona quæque.
Dives dicendus, cui parvus suppetit usus.

CAPUT V.

Excelsus super omnes gentes Dominus, et super
cœlos gloria ejus.

Expecta Dominum, viriliter age, et confortetur
cor tuum, et sustine Dominum.

Ecce quam bonum et quam jucundum habitare
fratres in unum!

Estote prudentes sicut serpentes, et simplices
sicut columba.

Ex abundantia cordis os loquitur.

Estote misericordes, sicut et Pater vester miseri-
cors est.

Ex verbis tuis justificaberis, et ex verbis tuis
condemnaberis.

Eadem mensura qua mensi fueritis, remetietur
vobis.

Erue eos qui dicuntur ad mortem, et qui trahun-
tur ad interitum liberare ne cesses.

Exsecratio peccatori cultura Dei.

Egestas et ignominia ei qui deserit disciplinam;
qui autem acquiescit arguenti glorificabitur.

Est via quæ videtur homini justa, novissima au-
tem ejus deducunt ad mortem.

Equus paratur ad bellum, sed a Domino victoria
datur.

Est confusio adducens peccatum, et est confusio
adducens gloriam.

Ex studiis suis agnoscitur puer.

Esto fidelis usque ad mortem, et dabo tibi coro-
nam vite, dicit Dominus omnipotens.

Emendemus in melius quod ignoranter pecca-
vimus.

Ebrietas et crapula omni Christiano est detes-
tanda.

Elemosynam illam Deus exsecratur, quæ ex ra-
pina præbetur.

Erubescere malam sapientiæ est; erubescere vero
bonum fatuitatis.

Erret facillime qui non curat quo rectius pergat.

Escarum copia carnem incendit ad desideria noxia.

Extinguit Ægyptum qui non agit opera tene-
brarum.

Experimento cito discitur quod nunquam antea
credebatur.

Egens æque est is qui non satis habet, et cui
copia nulla sufficit.

Eadem velle et nolle, ea demum firma amicitia est.

Eo tempore quisque incipit malus esse, quo po-
tuit bonus fieri.

Ex alieno periculo sapiens se corrigit et emendat.

Ethnica verba legens, et in ipsis moribus hærens,

Hic gustare nequit quam suavia sint sacra dicta.

Effectum precibus tribuit pia vita precantis.

Eloquium sanctam pretiosam fit super aurum.

A Error erit nimius cum prætores simul errant.
Errat summopere qui non fugit impia quæque
Esse Deo proprium cunctis est jure sciendum.
Expers doctrinæ tenebras patietur ubique.
Electi pauci, multi sunt vero vocati.
Ecclesiæ pastor speculum plebis fore debet.
Est quasi vas vacuum, cui cura deest animarum.

CAPUT VI.

Fidelis Dominus in omnibus verbis suis, et san-
ctus in omnibus operibus suis.

Firmamentum est Dominus timentibus eum.

Flumen Dei repletam est aquis.

Filius hominis non venit ministrari, sed mini-
strare, dare animam suam redemptionem pro multis.

Filii hujus sæculi prudentiores filiis lucis in gene-
ratione sua sunt.

Facilius est camelum per foramen acus intrare,
quam divitem intrare in regnum Dei.

Facite vobis amicos de mammona iniquitatis, ut,
cum defeceritis, recipiant vos in æterna taberna-
cula.

Fur non venit nisi ut furetur, et mactet, et
perdat.

Frangere esurienti panem tuum, et egenos vage-
que inducere in domum tuam.

Feneratur Domino qui miseretur pauperis.

Frustra jacitur rete ante oculos pennatorum.

Favus distillans labia meretricis, et nitidius oleo
guttur ejus; novissima autem filius amara quasi
absinthium.

C Fallax gratia, et vana est pulchritudo; mulier
timens Deum ipsa laudabitur.

Fugit impius nemine persequente; justus autem
quasi leo confidens absque terrore erit.

Flagellat Deus omnem filium quem recipit.

Facere misericordiam et iudicium magis placet
Deo quam victimæ.

Fiducia magna coram Deo elemosyna omnibus
facientibus eam.

Fundamentum aliud nemo potest ponere præter
id quod positum est, quod est Christus Jesus.

Fides sine operibus, mortua est.

Fidelis sermo et omni acceptione dignus, quia
Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores
salvos facere.

D Fides sperandarum substantia est rerum, argu-
mentum non apparentium.

Fornicatores et adulteros iudicabit Deus.

Frater si fratrem adjuvat, ambo consolabuntur.

Febris corporis calor; febris vero animi est ava-
ritia et libido.

Fortissimum jejunium est panis et aqua.

Facile contemnit omnia qui semper cogitat se
moriturum.

Formam mulieris non animus prius quam corpus
concupiscit.

Ferreas mentes libido domat.

Flagellum Dei tunc diluit culpam, cum mutaverit
vitam.

Frigus et fames simplici vestitu ciboque expelli A potest.

Fidelibus nox in diem mutatur; infidelibus autem ipsa etiam lux tenebrosa efficitur.

Fructus mundi ruina est.

Fortitudo justorum est carnem vincere, delectationem vitæ præsentis exstinguere.

Fortitudo reproborum est transitoria sine cessatione diligere, cætera flagella Conditoris insensibiliter perdurare.

Fraudem Deo facere videtur qui, relicto spiritualis vitæ proposito, ad sæculum revertitur.

Futura providere specialiter pertinet ad illos, quibus cura commissa est super alios.

Firmitatis indicium est cum una eademque sententia in sacris litteris iteratur.

Facilius sæculos quam nosmetipsos abnegamus.

Facile abjicitur quod hæret extrinsecus; intestinum bellum periculosius est.

Facies est mentis speculum, et taciti oculi cordis secreta produnt.

Famulos Dei veros non miracula, sed dilectio vera probat.

Fenus pecuniæ fumus est animæ.

Frequens oratio fortiter resistit diabolo.

Facilius inhærerere solet malum quam bonum.

Frequenter superantur prosperitate qui superari non poterant adversitate.

Formidari non debet diabolus, qui nihil nisi permissus valet.

Frustra pro salute corporis laboratur, nisi simul animæ salus obtineatur.

Frustra niti, nec aliud se fatigando nisi odium quærere, extremæ dementiæ est.

Fidelius et gratius obsequium est quod amore magis quam metu geritur.

Fallitur omni modo qui spem suam ponit in homine et in hoc sæculo.

Flammæ inextinguibili quandoque tradetur qui nunc avaritiæ et malitiæ suæ incendia extinguere negligit.

Facilis venia huic est danda qui non peccat ex industria.

Kortior est qui cupiditates quam qui hostes subjicit.

Ferox atque inquietus linguam semper litigiis exercens cani comparatur.

Fœdis immundisque libidinibus deditus sordidæ suis voluptatem imitatur.

Fornicamur a Domino, quando adulterinis cogitationibus ab ejus amore casto deviamus.

Facile offendit qui non optimis sed pessimis placere cupit.

Frenis sicut equi sessorum sunt retinendi

Sic quoque lascivi seniorum jure tenendi.

Fortia gesta tuæ ne demonstres cito vitæ.

Felix qui requiem poterit captare perennem.

Felices oculi qui cernunt gaudia cœli.

Ferrea mens dictis crebro superatur iniquis

Fructum fert raro quidquid geritur dubitando.

Fructibus ex propriis arbor cognoscitur omnis.

Finis præcepti constat dilectio Christi.

Factor totius præ cunctis est venerandus.

Fratres se noscant quorum Pater est Deus unus.

CAPUT VII.

Gustate et videte quoniam suavis est Dominus; beatus vir qui sperat in eo.

Gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei.

Gratiam et et gloriam dabit Dominus.

Generatio rectorum benedicetur.

Gaudium [ita] erit in cœlo super uno peccatore pœnitentiam agente, quam super nonaginte novem justis, qui non indigent pœnitentia.

Grave est saxum, et onerosa arena; sed ira stulti utroque gravior.

Gloria patris filius sapiens est.

Gloria, et honor, et pax omni operanti bonum, Judæo primum et Græco.

Gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ.

Gemina dilectio homines facit proximos Deo.

Grandis offensio, nolle placare quem offenderis.

Grandis Ecclesiæ destructio, neglecta cœnobi-
rum provisio.

Grandis monasticæ vitæ contumelia, mundani
ornamenti gloria.

Gestu corporis habitus demonstratur mentis.

Gladius utraque parte acutus est verbum Dei, penetrans animam et corpus.

Gloriam mundi quærens cito fit ita obcæcatus, ut
C nullus paveat casum reatus.

Gravissimum nequissimumque genus est inimicitæ, mala pro bonis reddere.

Genus quoddam humanæ pietatis impietas in Deum erit.

Gaudia integra nusquam sunt in terra.

Gloriari et superbire pro temporalibus commodis indicium est insipientis.

Gloriosus est injuriam tacendo tolerare, quam respondendo vindicare.

Gulæ et luxuriæ deditus comparatur jumentis insipientibus.

Gratis a Deo data gratis etiam sunt ab hominibus danda.

Gravis animus dubiam non profert sententiam.

Grave est peccatum, unde aliquis peccandi sumit
D exemplum.

Gement quandoque sero qui plangere nolunt in tempore opportuno.

Gravis ætate gravia etiam verba debet proferre.

Generalia commoda nemo facere debet sibi propria.

Gentiles libri non sunt ab eis relegendi

Qui servire Deo statuerunt pectore toto.

Grata Deo dona fert, qui frangit mala vota.

Gaudens in Domino gustat suavissima mella

Gens ignara Dei pœnæ est tradenda perenni.

Grande scelus gradi studio debet superari.

Gloria mundana nullis est prorsus amanda.
Gratia sola Dei quos vult facit alta mereri.

CAPUT VIII.

Homo sicut fenum, dies ejus tanquam flos agri.
Homo, cum in honore esset, comparatus est ju-
mentis insipientibus, et similis factus est illis.

Homo vanitati similis factus est : dies ejus sicut
umbra prætereunt.

Habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo.
Homo videt in facie, Deus autem intuetur cor.

Hæreditas ad quam festinatur in principio, in
novissimo benedictione carebit.

Honora Dominum de tua substantia, et de pri-
mitiis frugum tuarum da pauperibus.

Homo nascitur ad laborem, avis ad volatum.

Humiliamini sub potenti manu Dei, ut vos exal- B
tet in tempore visitationis.

Hilarem datorem diligit Deus.

Hora est jam nos de somno surgere.

Hæreticum hominem post unam et secundam
correctionem devita.

Horrendum est incidere in manus Dei.

Hoc est funditus a malo recedere, ex amore Dei
jam nolle peccare.

Humanum est peccare, diabolicum vero est per-
severare.

Hoc studio converti quisque debet ad bona, quo
operatus est mala.

Hærebat jugiter in malis ? Conversus faciat idem
in bonis.

Honorem et imperium, si vis habere, dabo tibi C
magnum.

Honestas et sobrietas in cunctis rebus sunt appe-
tendæ.

Honor Deo exhibitus exhibentes æterna gloria di-
gnos facit.

Honorare parentes ad omnes pertinet homines.

Humilibus et fidelibus divinæ legis mysteria pa-
tent, superbos autem et infideles latent.

Homines plus quam Deum timere non est reli-
gionis Christianæ.

Hæres et propinquus est spiritualis amicus.

Hostia grata Dei non valeas potiora.

Velle bonum teneas, et nullum lædere quæras.

Hactenus extremi fiunt sæpissime primi.

Hos quos læsisti citius placare memento.

Horrida bella gerit, qui pacis fœdera spernit.

Hostem per Dominum, sed et in se dilige charum.

Hic venerandus erit qui jugiteo optima quærit.

Heu quam rara fides reperitur nunc apud omnes?

Hærentes terræ nequeunt subdi theoriæ.

CAPUT IX.

Initium sapientiæ timor Domini.

Intellectus bonus omnibus timentibus eum.

In circuitu impii ambulant.

Juxta est Dominus his qui tribulato sunt corde,
et humiles spiritu salvabit.

Judicia Domini vera, justificata in semetipsa.

A Immitit angelus Domini in circuitu timentium
eum, et eripiet eos.

Jaeta super Dominum curam tuam, et ipse te
enutriet,

In Deo faciemus virtutem, et ipse ad nihilum
deducet inimicos nostros.

Justus es, Domine, et rectum judicium tuum.

Justus ut palma florebit ut cedrus Libani multi-
plicabitur.

In memoria æterna erit justus, ab auditione
mala non timebit.

In patientia vestra possidebitis animas vestras.

Justorum semita quasi lux splendens præcedit, et
crescit usque ad perfectum diem.

Judicium durissimum in his qui præsumunt, fiet.

Impius cum in profundum peccatorum venerit,
contemnit.

In malevolam animam non introibit sapientia,
nec habitabit in corpore subdito peccatis.

Invidia diaboli mors intravit in orbem terrarum.

Infernus et perditio coram Domino ; quanto ma-
gis corda filiorum hominum !

Inter superbos semper jurgia sunt : qui autem
cuncta agunt consilio, reguntur sapientia.

Justus ex fide vivit.

In omnibus operibus tuis memorare novissima,
et in æternum non peccabis,

Initium omnis peccati superbia.

In fine hominis denudatio operum ejus.

In die bonorum ne immemor sis malorum.

In multiloquio peccatum non deerit.

In desideriis est omnis otiosus.

In omni loco oculi Domini contemplantur bonos
et malos.

In omnibus exhibeamus nos metipsos sicut Dei
ministros.

Invisibilia Dei, per ea quæ facta sunt. intellecta,
conspiciuntur.

Infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia.

Initium bonorum confessio est malorum.

Incassum caro affligitur, si mens voluptatibus
non reluctatur.

Justi vocabulum non amittit qui pro pœnitentia
semper resurgit.

Jejunium non est perfecta virtus, sed virtutum
multarum fundamentum.

D Intentio perversa meretur ut in die, sicut in
nocte errare permittatur.

Justitia humana tam fragilis est, ut potius remis-
sione peccatorum constet quam perfectione vir-
tutum.

Innocentia vera est, quæ nec sibi nec aliis nocet.

Iracundus cum aliis irasci desierit, tunc sibimet
maxime irascitur.

Iracundus, etiamsi mortuum suscitaret, nulli placet,

Infeliciores sunt mali, cum cupita perfecerint,
quam si ea quæ cupiunt implere non possent.

Infeliciores sunt, qui faciunt, quam qui patiun-
tur injuriam.

Intenta supplicatio dormire cor mundum vetat. **A**
 In hoc ipso peccat homo quod peccare vellet, si
 inulte posset.

Inutile est ea crebro videre per quæ cito traharis
 ad noxia quæque.

Invocandus est Deus jugiter ut voluntatem simul
 et facultatem bene agendi nobis præstare dignetur.

Inimicos diligere grave quidem est præceptum,
 sed grande ejus præmium.

Ignis concupiscentiæ carnalis quanto diutius ar-
 dere permittitur, tanto difficilius exstinguitur.

Illis dimittuntur minima qui majora districte fle-
 verunt peccata.

Ingratus unus multis miseris et pauperibus nocet.

Inopi beneficium duplex dat qui celeriter dat.

Inopiæ parva avaritiæ desunt omnia.

In multis frustra laborat qui sua magis quam se **B**
 ipsum Deo offerre studet.

Improvidus miles fortem se in pace gloriatur.

Ideo omnes diabolicæ tentationis molestias pati
 permittimur ut omnibus easdem molestias patien-
 tibus compati et condolere sciamus.

Inter epulas difficile servatur castitas.

Impossibile est copiis voluptatam sine voluptate
 frui.

Improbi et duri in ipso initio peccati sunt gravi-
 ter corripiendi.

Jugiter attendendum quanta Dei gratia sit nobis-
 cum, et quam multis in corporalibus et in spiritua-
 libus donis ditiores facti simas.

In vanum laborat qui cæcum honorat.

In malis sperare bona innocens maxime solet. **C**

Job venerabilis patientia cunctis dolentibus et in-
 firmis pro exemplo jugiter est pensanda.

Infirmitas carnis, si patienter sustineatur, est
 quasi purgatorius ignis.

Infirmi pene omnes se quidem ab aliis tolerari
 volunt, ipsi vero alios tolerare renuunt.

Judicium divinum non errat, ut plerumque hu-
 manum.

Invidus invidiæ suæ telo imprimis percutitur.

Iter longum agentes majori providentia indigent
 quam prope proficientes.

Ita et monachi, jugiter Deo servientes, magis
 egent provideri quam cæteri libere viventes.

Infito labori finitus quantuscunque sit, compa-
 rari nequit.

Illos exspectat gloria qui laboriosa gerunt certa-
 mina.

Juveni nihil magis noxium invenitur quam ut
 voluntatem propriam sequatur.

Injuriam magnam Creatori facit qui creaturam
 ullam plus quam illum diligit.

Juxta aliquid multos laudare licet sapientes,

Qui, juxta quædam laudandi sunt minus unquam.

Illos æternus capiet dolor et cruciatus,

Qui nunc lætitia capiuntur ab immoderata

Imperat aut servit collecta pecunia cuique.

Invidus alterius marcescit rebus opimis.

In lactu positus non est his musca dulcis.

Impedit ira animum ne possit cernere verum.

Impia quæque studens nequit in æquis fore pru-
 [dens.

Invidiæ plenius super omnes exstat egenus.

Ingenti cura pensanda est vita futura.

Judicium durum super hæc est sceptrum futurum.

In Domini donis graviter tentabitur omnis.

Indurare Dei nihil est nisi non misereri.

Incrassata caro gustat cœlestia raro.

CAPUT X.

Charitas non est ab ullo extorquenda, sed cum
 beneficiis exquirenda.

Charitas operit multitudinem peccatorum.

Charos nemo suos Christo præponere debet.

CAPUT XI.

Lætetur cor quærentium Dominum.

Lætabitur justus in Domino et sperabit in eo, et
 laudabuntur omnes recti corde.

Lux orta est, justo, et rectis corde lætitia.

Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic
 factus est in caput anguli.

Lata et spatiosa via est quæ ducit ad mortem.

Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant
 opera vestra bona et glorificent Patrem vestrum
 qui in cœlis est.

Lex per Moysen data est; gratia et veritas per Je-
 sum Christum facta est.

Levemus corda nostra cum manibus ad Deum.

Leo rugiens et ursus esuriens est princeps im-
 pius super populum pauperem.

Lingua sapientium ornat scientiam. **C**

Lampas contempta apud cogitationes divitum pa-
 rata est ad tempus statutum.

Lingua placabilis lignum vitæ.

Laudet te alienus, et non os tuum.

Loquimini veritatem unusquisque cum proximo
 suo, quoniam sumus invicem membra.

Littera occidit, spiritus autem vivificat.

Lupus adveniens indicat quo animo quilibet pa-
 stor super gregis custodiam stabat.

Ducerna corporis est oculus; lux autem mentis
 sapientia spiritualis.

Lingua si non restringitur, nequaquam ubi ce-
 cidit jacet, sed semper ad deteriora labitur.

Laquei inevitabiles sunt his parati qui nullam
 curam habent pro suorum emendatione peccatorum

Lacrymæ veniam non postulant sed merentur.

Loca, nec non regiones plurimæ a malitia inha-
 bitantium in eis penitus sunt destructæ.

Labor improbus omnia vincit.

Laudis humanæ avidus divinæ retributionis des-
 picit munus.

Labor assiduus carnales deprimit æstus.

Languor insolitus insolitum etiam medicinæ ge-
 nus quærit.

Liber est dicendus in quo nullum regnat vitium.

Læta, magis quam tristia quosdam homines
 corrumpunt.

Longo usu discendum est quid cuique loqui et A tacere conveniat.

Lucrum turpe ut damnum fugito.

Lucrum sine damno alterius fieri non potest.

Levis atque inconstans nil avibus differt.

Libidinis impetus abtinentiæ expellit virtus.

Licet multis vita tua placeat, tibi placere non debet.

Latentem superbiam nil magis comprimit quam culpa patens.

Lapsus quorundam tanto ferventius illos

Ad meliora trahit quanto pejora patrarunt.

Lascivus juvenis eget ut crebro moneatur.

Leges antiquas ne transgrediendo resolvas.

Laudat rite Deum qui vere diligit illum.

Lingua viri quæ sit patientia debita pandit,

Lauda manet dignus qui nititur esse benignus.

Languet vis mentis nimia pinguedine ventris.

Lux æterna pile, tenebræ sunt semper iniquis

Lectio sanctorum nimis est pensanda librorum.

Lumbos præcingit qui carnis vota restringit.

CAPUT XII.

Magnus Dominus noster, et magna virtus ejus, et sapientiæ ejus non est numerus.

Magnus Dominus et laudabilis nimis, et magnitudinis ejus non est finis.

Misericordia Domini plena est terra.

Mirabilis Deus in sanctis suis.

Magna opera Domini exquisita in omnes voluntates ejus.

Misericordia Domini ab æterno et usque in æternum super timentes eum. C

Mutuabitur peccator, et non solvet; justus autem miserebitur et tribuet.

Misericordiam et veritatem diligit Deus.

Multa tribulationes justorum, et de omnibus his liberabit eos Dominus.

Multa flagella peccatoris, sperantem autem in Domino misericordia circumdabit.

Mors peccatorum pessima, et qui oderunt justum delinquent.

Melius est modicum justo super divitias peccatorum multas.

Miserator et misericors Dominus, patiens et multum misericors.

Majorem charitatem nemo habet quam ut animam suam ponat quis pro amicis suis. D

Multi sunt vocati, pauci vero electi.

Messis quidem multa, operarii autem pauci.

Mercenarius videt lupum venientem, et dimittit oves et fugit.

Melior est obedientia quam victimæ.

Meliora sunt vulnera diligentis quam fraudulenta oscula odientis.

Melior est patiens viro forte, et qui dominatur animo suo expugnatore urbium.

Melior est buccella sicca cum gaudio quam domus plena victimis cum furgio.

Melior est iniquitas viri quam benefaciens mulier. Melius est humiliari cum mitibus quam dividere spolia cum superbis.

Musica in luctu, importuna narratio.

Melius est ire ad domum luctus quam ad domum convivii.

Melius est a sapiente corripri quam a stultorum adulatione decipi.

Mors et vita in manibus linguæ.

Memoria justi cum laudibus, et nomen impiorum putrescet.

Memento Creatoris tui in diebus juventutis tuæ.

Maledictus homo qui facit opus Dei negligenter.

Militia est vita hominis super terram, et sicut dies mercenarii dies ejus.

Mundus transit et concupiscentia ejus; qui autem facit voluntatem Dei manet in æternum. B

Modicum fermentum totam massam corrumpit.

Multum valet deprecatio justi assidua.

Melius est nubere quam uri.

Melius est non habere quod tribuas, quam impudenter petere quod des.

Melius est bene vinci quam male vincere.

Melius est habere omnia bona minora quam magnum bonum cum magno malo.

Melius est rusticitatem sanctam habere quam eloquentiam peccatricem.

Melius est prius facere quod convenit, quam postea mali facti pœnitearis.

Melius est facere divortium cum homine quam cum Deo.

Mendacium non est, cum de rebus insensibilibus quasi de sensibilibus mystice loquimur. C

Male Sabbatum celebrat qui a bonis operibus vacat.

Magna pars intelligentiæ scire quid nescias.

Mirandum simul et dolendum quod plures, quasi religiosi a cibis quibusdam abtinentes, mox quasi scelerati pessima quæque omni modo student agere.

Mirandum dolendumque nihilominus et illud quod plurimi, simulantes se pro peccatorum venia visitare sancta et procul posita loca, cum fuerint reversi multo pejores fiunt quam antea.

Morbi plures ex saturitate nimia eveniunt.

Mores et studia rectorum et subjectorum qualitate inspiciuntur.

Malecitiones quæ in proximos diriguntur, in maledicentes primitus vertuntur.

Mens visibilibus intenta, videre nescit invisibilia.

Majora crimina et tarde credenda sunt cum audiuntur, et citius punienda cum veraciter agnoscuntur.

Mundari doctorem prius oportet, et sic alios mundare valet.

Meretrix et prudentia sæcularis in pluribus coquantur peccatis.

Monachi et clerici sæcularia negotia vitare debent.

Manus pauperum gazophylacium Christi est.

Mollis et dissolutus, non vir, sed mulier dicens est.

Mulier, dans operam virtuti, vir potest dici.

Mulierum virtus prima et maxima est pudicitia.

Magna securitas est cordis aliena non appetere.

Militis cujuslibet fortitudo non agnoscitur nisi in bello.

Malum pro malo reddere est humanum; malum vero pro bono diabolicum.

Mala mors putanda non est, quam bona vita præcessit.

Malus ubi se simulat bonum, ibi est pessimus.

Mala conscientia nunquam requiescit secunda.

Male imperando summum imperium amittitur.

Merces magna nimis tradetur cœlitus illis

Qui pro justitia patiuntur quæque pericla.

Mortuus huic mundo nil scit nisi viverè Christo

Magna quies animi vitare negotia mundi.

Magnum certamen juvenilem vincere carnem.

Maxima fit pestis, cum pastor erit puerilis.

Mens levis ac fragilis cito profert scandala car-

[nis.

Mens assueta malis vix cripietur ab illis.

Mors et perditio dicenda est cæca libido.

Mors mala vincetur, si jugiter ante timetur.

Mel invenisti? Quantum tibi sufficit, esto.

Maxime quærendum quod semper erit retinen-

[dum.

CAPUT XIII.

Novit Dominus viam justorum, et iter impiorum peribit.

Noli æmulari in eo qui prosperatur in via sua, in homine faciente injustitias.

Non salvatur rex per multam virtutem.

Nolite fieri sicut equus et mulus, quibus non est intellectus.

Nolite sperare in iniquitate, et rapinas nolite concupiscere.

Nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat qui custodit eam.

Nolite confidere in principibus, in filiis hominum, in quibus non est salus.

Non in solo pane vivet homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei.

Nemo bonus nisi solus Deus.

Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu, non potest introire regnum Dei.

Nemo potest duobus dominis servire.

Nemo, mittens manuum suam in aratrum et aspiciens retro, aptus est regno Dei.

Non potest arbor bona fructus malos facere, neque arbor mala fructus bonos facere.

Necesse est ut veniant scandala; vae autem homini illi per quem scandalum venit!

Non est discipulus super magistrum.

Nihil opertum quod non reveletur, et occultum quod non sciatur.

Non est speciosa laus in ore peccatoris

Ne tardes converti ad Dominum.

Noli negligere disciplinam Domini, et ne fatigeris cum ab eo argueris.

Noli arguere derisorem, ne oderit te; argue sapientem, et diligit te.

Ne coram cæco ponas offendiculum.

Non est homo justus super terram, qui faciat bonum et non peccet.

Novit justus animas jumentorum suorum; viscera autem impiorum crudelia.

Nihil in terra fit sine causa.

Non agnoscitur in bonis amicus, nec absconditur in malis inimicus.

Novit Dominus qui sunt ejus.

Nemo quod suum est tantummodo quærat, sed quod alterius.

Nolite mirari, si odit vos mundus.

Non solum rei sunt qui faciunt mala, sed qui consentiunt facientibus.

Nemo potest dicere: Dominus Jesus, nisi in Spiritu sancto.

Nemo coronabitur, nisi qui legitime certaverit.

Neque qui plantat neque qui rigat est aliquid, sed qui incrementum dat Deus.

Noli vinci a malo, sed vince in bono malum.

Nolite diligere mundum neque ea quæ in mundo sunt.

Non diligamus verba neque lingua, sed opere et veritate.

Non auditores, sed factores legis justificabuntur.

Non est personarum acceptor Deus; sed in omni gente qui timet Deum et operatur justitiam acceptus est illi.

Nunquam est amor Dei otiosus.

Nitens cutis sordidum demonstrat animum.

Nihil infelicius felicitate peccantium.

Nunquam Deus mentem deserit, quæ peccata sua veraciter agnoscit.

Non est secunda lætitia in divinis paginis multa cognoscere, sed cognita custodire.

Nulli prodest tristi facie aliquando incedere, jejunia ostentare, et mox in deliciis vivere.

Non nobis sufficit relinquere nostra, nisi relinquamus et nos.

Non multitudo peccatorum, sed impietas hominem ducit ad desperationem.

Nosse et posse bona prius incognita atque impossibilia demonstrat gratiæ supernæ dona.

Non sunt contemnenda quasi parva, sine quibus constare non possunt magna.

Nihil est tam facile quod non fiat difficile, si invitus facias.

Nemo in alium priusquam in seipsum peccat.

Nemo se peccantem credat ideo puniendum quod multitudinem imitatur peccantium.

Nequitia diaboli quæ in Job fuisse legitur, eadem in omnes homines erit, si tantum permittatur.

Nescit pene quid labor sit, qui nunquam contra spirituales nequitias certare studuit.

Non plus sapere quam oportet sapere, omnes qui A sibi videntur sapientes egent attendere.

Negligentes et tepidi variis modis sunt admonendi.

Negligentia et otiositas hominem trahunt ad interitum.

Negligentius custodiri solet quod creditur facile posse reparari.

Non est in hominis potestate vita illius.

Nisi qui in fide et spe fundatus fuerit ad charitatis veræ culmen non assendit.

Nulla est ad virtutem talis exhortatio qualis peccatorum recordatio.

Non quærentur in Christianis initia, sed finis.

Nulli vel male vel bene contingit propter se solum sed ut simul alii corrigantur aut consolentur per illum.

Nullum constat malum, quo Deus non utatur ad aliquod bonum.

Nemo in Ecclesia amplius nocet quam qui, per-versa agens, regimen tenet.

Nil cuiquam proderit æstimari sanctus, cum non sit.

Nitor vestium præciosarum separat a regno cælorum.

Nimis dolenda præsumptio, quod ea mala præsumunt Christiani quæ exsecrantur pagani; nam Christiani Dei sui sanctorumque destruunt monasteria; pagani autem sua venerantur idola.

Nemo nobilis, nisi quem nobilitat virtus.

Nisi quis timorem amoremque Dei ante se jugiter ponat, citius in aliquod peccatum labitur.

Nil scire vel curare, hoc est mortuum vivere.

Nil petas quod negaturus es.

Nemo periculosius peccat quam qui peccata defendit.

Nemo se satis metiri prævalet nisi alterum consideret.

Non vivas aliter in solitudine, aliter in foro.

Negat sibi ipse qui quod difficile et petit.

Nil magnum est in rebus humanis, nisi animus magna despiciens.

Nulli imponas quod ipse pati non potes.

Nemo positus in sæculo securus abrenuntiat illo,

Non homo, non aurum poterunt dare quemque [beatum,

Sed virtute Dei consistit vita beati.

Nil peccant oculi, si mens velit his dominari.

Non poterit dici quam multa sit ars inimici,

Nil credas actum, cum quidquam restat agendum.

Nil prodest didicisse bonum, nisi feceris illud.

Ne tardare velis, si quem convertere possis

Nemo coronatur, nisi certando mereatur.

Non est multa sciens laudandus, sed bene vivens.

Nisus stultorum par semper amat sociorum.

Ni fuerit pugna, veniet victoria nulla.

CAPUT XIV.

Oculi Domini super justos et aures ejus in preces eorum.

Os justi meditabitur sapientiam, et lingua ejus loquetur iudicium.

Observabit peccator justum, et stridebit super eum dentibus suis.

Omnia quæcunque voluit Dominus fecit in cælo et in terra, in mari et in omnibus abyssis.

Omne regnum in se ipso divisum desolatur.

Omnia possibilia sunt credenti.

Omni plantatio quam non plantavit Pater cælestis, eradicabitur.

Omnis qui facit peccatum servus est peccati.

Omnis qui petit accipit, et qui quærit invenit et pulsantti aperietur.

Omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur.

B Omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur et in ignem mittetur.

Omni habenti dabitur: ab eo autem qui non habet et quod habet auferetur ab eo.

Omne peccatum et blasphemia remittetur hominibus; Spiritus autem blasphemia non remittetur

Orate, en fuga vestra fiat hieme vel sabbato.

Omni tempore benedic Deum, et pete ab eo ut vias tuas dirigat.

Omni negotio tempus est et opportunitas.

Omni custodia serva cor tuum, quia ex ipso vita procedit.

Occasiones quærit qui vult recedere ab amico.

Omnia fac cum consilio, et post factum non penitebis.

C Omnis sapientia a Domino Deo est et cum illo fuit semper.

Odium suscitatur rixas, et universa delicta operit charitas.

Omnis caro fœnum, et omnis gloria ejus quasi flos agri.

Omnia operatur unus atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult.

Omne quodcunque facitis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini Jesu, gratias agentes Deo Patri per ipsum

Omnes unanimes in oratione estote, compatientes, fraternitatis amatores, misericordes, modesti, humiles.

Omne gaudium existimate, cum in tentationes varias incideritis.

D Omnis qui odit fratrem suum, homicida est.

Obedire oportet Deo magis quam hominibus.

Omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum.

Oculus non vidit et auris non audivit: nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit Deus diligentibus se.

Omnia munda mundis, coinquinatis autem et infidelibus nihil mundum.

Omnia licent, sed non omnia expediunt.

Oportet episcopum irreprehensibilem esse, sobrium, prudentem.

Omnis infidelium vita peccatum est.

Otiositas inimica est animæ.
 Omnis dies velut ultimus tractandus est.
 Ornamenta cælorum virtutes sunt prædicantium
 Otiosus est sermo doctoris, nisi Spiritus sanctus
 cordi adsit audientis.

Otiosum verbum est quod aut ratione justæ ne-
 cessitatis aut intentione piæ utilitatis caret.

Oratione continua superantur vitia.

Opes terrenas sitientes spiritualia dona nunquam
 merentur accipere.

Omnis gloria et virtus in comparatione majoris
 minus claret.

Omnis divina percussio, aut purgatio vitæ
 præsentis est, aut initium pænæ sequentis.

Omino errat, qui per pacem et otium se assaqui
 triumphum putat.

Oratorem te puta, si tibimetipsi persuaseris ge-
 renda.

Optima re, id est clementia Dei, pessime abuti-
 mur, cum per ejus patientiam omnem præsumimus
 nequitiam.

Oblivisci maximum est accidens negligentibus.

Occasiones deesse non possunt perituris.

Obsequium amicos, veritas odium parit.

Oculi petulantes cordis luxuriosi sunt prodi-
 tores.

Occultæ et jugiter perpetratæ culpæ merentur
 ut reges pastoresque perversi constituentur.

Omnia fidei argumenta maxime a præteritis rebus
 sunt assumenda.

Opere melius quam verbis Deus laudatur et præ-
 dicatur.

Optima voce quidem, sed pectore pessima nisus,

Ille est dieendus hostis, non fidus amicus.

Omne quod est justum merito dici valet unum.

Orandum semper, ne seducamur ab hoste.

Omniprælato subjectus sis quasi Christo

Omnia quæ voluit Deus, ad se mystice traxit.

Oppositis rebus, quæ sint meliora videmus.

O quantis curis mens indiget omnibus horis!

Os quod mentitur, animam jugulare refertur.

CAPUT XV.

Prope est Dominus omnibus invocantibus eum in
 veritate.

Preiosa in conspectu Domini mors sanctorum
 ejus.

Prohibe linguam tuam a malo, et labia tua ne lo-
 quantur dolum.

Patientia pauperum non peribit in finem,

Petite et dabitur vobis, quærite ut invenietis,
 pulsate et aperietur vobis.

Perfectus omnis erit, sit sit sicut Magister ejus.

Potens est Deus de lapidibus suscitare filios
 Abrahamæ.

Percute filium tuum virga, et liberabis animam
 ejus a morte

Plus proficit correptio apud prudentem, quam
 centum plagæ apud stultum.

A Princeps qui libenter audit verba mendacii,
 omnes ministros habet impios.

Perversi difficile corriguntur.

Pondus et pondus, mensura, et mensura, utrum-
 que abominabile est ante Deum.

Per quæ quis peccat, per hæc et torquetur.

Probata virtus corripit insipientes.

Potentes potenter tormenta patiuntur.

Propter peccata populi regnare facit Dominus
 hypocritam

Peccator vel puer centum annorum maledictus
 erit.

Pugnabit orbis terrarum contra insensatos.

Post concupiscentias tuas non eas.

Plenitudo legis est dilectio.

B Prudentia carnis mors est, prudentia autem spi-
 ritus vita et pax.

Probate spiritus, si ex Deo sint.

Petitis et non accipitis, eo quod male petatis.

Peccatum cum consummatum fuerit, generat mor-
 tem.

Per multas tribulationes oportet nos intrare in
 regnum Dei.

Peccantes coram omnibus arguantur, ut cæteri
 metum habeant.

Plerique Deum vocibus sequuntur, moribus autem
 fugiunt.

Plenus venter facile disputat de jejuniis.

Probatio dilectionis exhibitio est operis.

Perfectum odium est, quod nec justitia nec ra-
 tione caret.

C Positi in deliciis attendere nequeunt quanta sit
 pœna perennis.

Pacificus homo filius Dei meretur vocari.

Pax vera est dicenda cum spiritus et caro conve-
 niunt omnimodo

Pro qualitate audientium formari debet sermo
 doctorum.

Per quinque corporis sensus, quasi per quasdam
 fenestras, intus datur ad animam introitus.

Peccata quædam animam polluunt, quædam vero
 extinguunt.

Parentes in tantum diligendi sunt et honorandi,
 quantum illi subjecti sunt summo Patri.

Pravis moribus semper gravis est vita honorum.

D Pallor et sordes quasi gemmæ videri debent mo-
 nachis et virginibus.

Prælati ac senioribus suis inobediens meretur
 ut, si ipse prælatus fuerit aliquibus, ab eis similia
 patiatur.

Profectus quidam est, in pœnis hæc ipsum agno-
 scere cur merueris pœnam.

Pudicæ mentis sermo debet esse pudicus.

Pars sacrilegii est res pauperum non dare paupe-
 ribus.

Par supplicium subibunt qui pariter peccaverunt.

Publica culpa publica etiam indiget pœnitentia.

Pœnitentia vera est, et perpetrata mala plangere
 et plangenda ulterius non perpetrare.

Pœnas gravissimas quandoque sunt passuri, qui A nunc pro sceleribus suis renuunt parva flagella pati.

Providendum est cunctis pro Dei amore licita relinquentibus, ne tepide viventes ad illicita corruant.

Pastor quilibet fugit, cum subjectis solatium subtrahit, aut injustitiam videns non contradicit.

Parvus cibus et venter semper esuriens triduanis jejuniis præfertur.

Peccatum peccato adjicitur, cum id quod nequiter gestum est, nequiter etiam defenditur.

Priusquam promittas delibera, ne per promissa minime expleta mendax dicaris.

Probatio sanctæ voluntatis nolle peccare cum possis.

Possibilitas bene et male agendi probatio est arbitrii, et causa cujuslibet meriti.

Pharisæi justitia periit ex superbia, et publicani B injustitia humilitate est sanata.

Periculum nunquam sine periculo vincitur.

Plus sunt laudandi bene facientes quam bene dicentes.

Prudentia rerum exitus metitur.

Pecunia tunc fit pretiosa, cum pro Dei amore translata in alios desinit possideri.

Plurimi student ne ad pauperiem veniant; paucissimi vero laborant ne in gehennam incidant.

Plurimi infamiam, pauci vero verentur reatus conscientiam.

Peccandi duo genera sunt: unum ex proposito, aliud ex negligentia.

Pacem cum hominibus habeas, bellum cum vitis.

Pecuniæ imperare oportet, non servire.

Plangite nunc miseri, consuescite nunc lacrymari.

Cum tempus flendi, cum tempus sit miserendi.

Paupertas animæ major quam corporis extat.

Peccans quotidie studeat se mox reparare.

Perfectus miles pensat sæpissime vires.

Providus in cunctis operatur nil sine causa.

Perversæ menti sua culpa est maxima pœna.

Promptus vel facilis ad risus schemata ne sis.

Præceps ad risum præceps quoque fertur ad C [iram.

Princeps injustus servos habet et vitiosos.

Pensandum cunctis qualis maneat sibi finis,

Pluribus intentus minor est ad singula sensus.

Præsens vita brevis, sed erit ventura perennis.

Panis celestis præponitur omnibus escis.

CAPUT XVI.

Quam bonus Israel Deus his qui recto sunt corde.

Quærite Dominum, et confirmamini, quærite faciem ejus semper.

Quærite Dominum, et vivet anima vestra.

Qui timetis Dominum, laudate eum.

Qui diligitis Dominum, odite malum.

Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se, quoniam ipse cognovit flagitium nostrum.

Quis sicut Dominus noster, qui in altis habitat, et humilia respicit in cœlo, et in terra.

Qui non accepit in vano animam suam nec juravit in dolo proximo sua, hic accipiet benedictionem a Domino et misericordiam a Deo salutari suo.

Qui seminant in lacrymis, in exultatione metent.

Quærite primum regnum Dei et justitiam ejus, et hæc omnia adjicientur vobis.

Quid prodest homini si mundum universum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur.

Quam dabit homo commutationem pro anima sua?

Qui est ex Deo, verba Dei audit.

Qui viderit mulierem ad concupiscendam, eam, jam mœchatus est eam in corde suo.

Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.

Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum.

Qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam.

Quod Deus conjunxit, homo non separet.

Qui dixerit fratri suo: Fatue, reus erit gehennæ ignis.

Qui infidelis est in minimo, et in majori infidelis est.

Quasi scelus idololatriæ est, Deo nolle acquiescere.

Quærite Dominum dum inveniri potest, invocate eum dum prope est.

Qui avertit aurem suam ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis.

C Qui sequitur justitiam diligitur a Domino.

Qui diligit disciplinam diligit sapientiam.

Qui parcit virgæ odit filium.

Qui abscondit scelera sua, non dirigetur; qui autem confessus fuerit et reliquerit ea, misericordiam consequetur.

Qui custodit os suum, custodit et animam suam.

Qui offert sacrificium ex substantia pauperis, quasi qui victimat filium in conspectu patris sui.

Quasi tempestas impius pertransit.

Qui pronus est ad misericordiam benedicitur.

Qui fratri suo parat foveam, ipse incidet in illam.

Qui mollis et dissolutus est in opere suo, frater est sua opera dissipantis.

D Quæ non congregas in juventute, quomodo ea habere poteris in senectute?

Quod timet impius, veniet super eum.

Qui modica spernit, paulatim decidet.

Quodcunque potest manus facere, instanter operare: quia nec opus, nec ratio, nec sapientia erunt apud inferos, quo tu properas.

Qui obdurat aurem suam ad clamorem pauperis, et ipse clamabit et non exaudietur.

Qui erudit derisorem, ipse facit sibi injuriam.

Qui sibi nequam est, cui bonus erit?

Qualis rector est civitatis, tales inhabitantes.

Qui ad justitiam erudiunt multos, quasi stellæ in perpetuas æternitates.

- Qui in uno offendit, multa bona perdit.
 Qui docet fatuum, quasi qui conglutinat arena testam.
 Quanto magnus es, humilia te in omnibus.
 Qui timent pruina, veniet super eos nix.
 Qui timent Deum, non erunt incredibiles verbo illius.
 Qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium.
 Quicumque voluerit amicus esse sæculi hujus inimicus Dei constituitur.
 Qui se existimat stare, videat ne cadat.
 Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.
 Qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, salvabit animam ejus a morte.
 Qui non manducat, manducantem non judicet.
 Qui suorum, et maxime domesticorum, curam non habet, fidem negavit et est infideli deterior.
 Quicumque spiritu Dei aguntur, hi filii sunt Dei.
 Qui viderit fratrem suum necessitatem patientem, et clausit viscera sua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo.
 Qui parce seminat, parce et metet.
 Qui gloriatur, in Domino gloriatur.
 Quæcunque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam et consolationem Scripturarum spem habeamus.
 Quod tibi non vis fieri, alii ne feceris.
 Qui ignorat, ignorabitur.
 Quicumque servaverit totam legem, offendat autem in uno, factus est omnium reus.
 Quanto altior gradus, tanto profundior casus.
 Qualis apud se quisque lateat, illata contumelia probat.
 Quam laudem merebimur de pallore jejunii, si invidia sumus lividi.
 Quid virtutis habent vinum non bibentes, si ira atque odio inebriantur?
 Quid prodest attenuari corpus abstinence, si animus intumescat superbia?
 Quasi in sacculum pertusum res suas ingerit, qui et bona aliqua agit, et tamen nulla pravitate solite studia deserit.
 Quantum bonum habeat sanitas, ostendit infirmitas.
 Quisquis jugiter tractat ut bona aliqua faciat, sine intermissione orat.
 Quam metuendum sit obdurationis divinæ iudicium, in Judæis et infidelibus jugiter obduratis agnoscitur potest.
 Quando nos peccasse querimus, a Domino visitamur.
 Quando nos peccare delectat, diabolus cor nostrum impugnat.
 Quæ quisque velit metere, prius debet seminare.
 Qui se meminit illicita plurima perpetrasse, debet etiam pro pœnitentia a licitis abstinere.
- A** Quisquis cogitat quid Deo voveat, se ipsum voveat et reddat.
 Quidquid voluptatis est seminarium, castitati fit contrarium.
 Qui succurrere perituro potest, si non succurrat, reus mortis ejus erit.
 Qui verbis lenibus potest corrigi, non debet increpatione dura exasperari.
 Quidquid pietatis invenitur hominibus factum, gratiæ divinæ constat referendum.
 Qui zelum Dei non habent, multis virtutibus carent.
 Quam difficile surgit, quem moles pravæ consuetudinis deprimit!
- B** Quantacunque sit justitia humana, nihil est divinæ justitiæ comparata.
 Qui casti perseverant et virgines, angelis Dei efficiuntur æquales.
 Quæcunque mensuram excedunt, dæmonia suggerunt.
 Quæcunque spiritualis sapientiæ verba gentiles viri protulerunt, hæc ideo disponente Deo prolata sunt, ut Christiani non solum a suis, sed etiam ab alienis instruerentur.
 Quantum quis in humilitate et castitate profecerit, tantum Deo appropinquabit.
 Quanto mens fit divisa ad multa opera, tanto fit minor ad singula.
 Quanto major scientia unicuique datur, tanto magis tentari permittitur.
- C** Qui nunquam didicit subesse, nulli potest rite præesse.
 Quid infelicius quam conspecta felicitate aliorum affici?
 Quid cuidam prodest foris esse Cato, cum sit intus Nero?
 Quid prodest ullis incedere in vestimentis ovium si intrinsecus gerant corda luporum?
 Quousque homini non displicent mala a se facta regnant in eo vitia.
 Quod omnino necesse est pati, patienter sustine.
 Quod unusquisque non expertus est in semetipso, difficile credit de alio,
 Quot modis homo potest male agere, tot modis etiam potest bene agere relinquens mala.
- D** Quæ facere turpe est, etiam dicere turpe est.
 Quæ modo quisque legit dum præsens vita manebit,
 Seu bona sive mala semper habebit ea.
 Quod satis est, cui contigit, nihil amplius optet.
 Qui dives? qui nil cupit. Et quis pauper? avarus.
 Quid stulti proprium? non posse, et velle nocere.
 Quod prudentis opus? cum possit, nolle nocere.
 Quam prope sit littus in corde, maris labor intus.
 Qui sibi non parcat, nulli quoque parcere novit.
 Quam tenebrosus amor, quo lucis spernitur Auctor!

Quid prodest studium quod fructum non habet
[ullum?
Quærere quid prodest gazas, et perdere cœlum,
Quam bonus est Dominus cunctis quærentibus
[illum.
Quantum plus valeas, tantum submittere Christo.
Qui tibi dat multum, de te quoque quærit id
[ipsum.
Quem Deus indurat, hunc nullus postea curat.

CAPUT XVII.

Regnum tuum, Domine, regnum omnium sæculorum.

Rectos decet laudatio.

Recte judicate, filii hominum.

Rectum est verbum Domini, et omnia opera ejus in fide.

Redimet Dominus animas servorum suorum, et non delinquent omnes qui sperant in eo.

Revela Domino viam tuam, et spera in eum, et ipse faciet.

Regnum cœlorum vim patitur, et violenti rapiunt illud.

Rex qui sedet in solio iudicii dissipat omne malum intuitu suo.

Risus dolore miscetur, et extrema gaudii occupat luctus.

Responsio mollis frangit iram.

Rex qui iudicat in veritate pauperes, thronus ejus in æternum firmabitur.

Regnantibus impiis ruina hominum erit.

Rex justus erigit terram; vir avarus destruet eam.

Regnum a gente in gentem transfertur propter C
injustitias.

Renovamini spiritu mentis vestræ, et induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia et sanctitate veritatis.

Religio munda et immaculata apud Deum Patrem hæc est: Visitare pupillos et viduas in tribulatione eorum.

Radix omnium malorum cupiditas.

Ruina populi sacerdotes mali.

Regnum Dei tantum valet, quantum habes.

Religiosus homo, si cito irascitur, facile etiam corrigitur.

Recte judicare aliena merita non valet, cui conscientia innocentie propriæ nullam iudicii regulam præbet.

Rectius sequuntur agnum conjugati humiles, quam virgines superbientes.

Robusti corpore, nisi Deo a quo vires habent, devote famulentur, pro hoc pœnas patientur.

Referendum est pietati divinæ, quidquid homojumentis amplius habet.

Ratio humana quot perversis cogitationibus renititur, tot coronas cœlestes promeretur.

Regimen unimarum ars est artium.

Remissio et lenitas incongrua coram Deo reputatur pro crudelitate magna.

Resurrectio prima est resurgere a vitiis hac vita.

PATROL. CXLVI.

Resurgat in prima qui non vult damnari in resurrectione secunda.

Raptores alienarum rerum, ipsi quandoque rapiuntur ad interitum.

Repentinus furor nil rationis habet.

Rebelles divinæ pietati tradentur diabolicæ potestati.

Res quælibet obscura per similitudinem est explananda.

Reprobi et in hoc sæculo fatigantur desideriis, et in futuro tormentis.

Rustica lingua viri mansuetum cor retinentis

Gratior est Domino quam lingua perita superbi.

Rex pius et justus studet hoc quod dicitur esse.

Rara fides homini tribuenda est, proh dolor!
[omni.

Rector perfectus, hic primo suos regit actus.

Regis persona regem monet ad meliora.

Regnum cœlorum raptare solent violenti.

Rebus in adversis ne motus destituaris.

CAPUT XVIII.

Servite Domino in timore, et exsultate ei cum tremore.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus.

Sit gloria Domini in sæculum sæculi.

Salus justorum a Domino, et protector eorum in tempore tribulationis.

Sit nomen Domini benedictum ex hoc nunc et usque in sæculum.

Suavis Dominus universis, et misericordia ejus super omnia opera ejus.

Spiritus ubi vult spirat, et vocem ejus audis, sed non scis unde veniat et quo vadat.

Spiritus est Deus, et eos qui adorant eum in spiritu et veritate oportet adorare.

Si manus tua, et pes tuus scandalizet te, abscinde eum, et projice abs te.

Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam æternam.

Si peccaverit in te frater tuus, vade et corripe eum inter te et ipsum solum.

Sapientis oculi in capite ejus.

Sanctus Spiritus disciplinæ effugiet fictum, et auferit se a cogitationibus quæ sunt sine intellectu.

Sentite de Domino in bonitate, et in simplicitate cordis quærite illum.

Sapiens cor et intelligibile abstinet se a peccatis.

Stultitia colligata est in corde pueri, sed virga disciplinæ fugabit eam.

Stultus verbis non corrigitur.

Simplicitas justorum diriget eos, et supplantatio perversorum vastabit illos.

Statera dolosa abominatio est apud Deum, et pondus æquum voluntas ejus.

Sapiens ut sol permanet, stultus autem ut luna mutatur.

Sapientiam omnium antiquorum exquirat sapiens

Sapientia abscondita, et thesaurus invisus, quæ A
utilitas in utrisque ?

Sapiens verbis innotescit paucis.

Semel loquitur Deus, et secundo non repetit.

Spes hypocritæ peribit.

Septies cadit justus, et resurget; impii autem
corruent in malum.

Stultus in risu exaltat vocem suam.

Secreta regis celare bonum est, magnalia autem
Dei revelare honorificum est.

Somnia extollunt imprudentes.

Si vivimus spiritu, spiritu et ambulemus.

Si diligamus invicem, Deus in nobis manet, et
charitas ejus in nobis perfecta est.

Scientia inflat, charitas ædificat.

Si quis dixerit : Quoniam diligo Deum, et fra- B
trem suum oderit, mendax est.

Spiritualis homo dijudicat omnia, et ipse a ne-
mine judicatur.

Si quis domui suæ præesse nescit, quomodo Ec-
clesiæ Dei diligentiam habebit ?

Sapientia hujus mundi, stultitia est apud Deum.
Sicut in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo
omnes vivificabuntur.

Sine pœnitentia sunt dona et vocatio Dei.

Servum Dei non oportet litigare, sed mansuetum
esse ad omnes.

Stella ab stella differt in claritate, sicut et resur-
rectio mortuorum.

Sive vivimus sive morimur, Domini sumus.

Sic diligendi sunt homines, ut eorum non dili-
gantur errores.

Speculator astat desuper, qui nos diebus omni-
bus actusque nostros prospicit.

Scire Dei approbare est, nescire vero reprobare.

Summa apud Deum est nobilitas clarum esse
virtutibus.

Satanæ insidias evadere non est volentis neque
currentis, sed miserentis Dei.

Subjectorum vitia aliquando sunt dissimulanda,
sed posthæc, quia dissimulabantur, indicanda.

Scorpiones dici possunt, qui bonis quidem in facie
non resistunt, sed mox cum recesserint, detrahunt.

Solitudinem quærit qui cum innocentibus vivere
cupit.

Salus est divitum subvenire necessitatibus pau-
perum.

Sagittas contumeliæ virtus repellit patientiæ.

Semetipsum abnegat qui, relicto carnalis vitæ
homine, induit se spiritualem et novum hominem,
id est, Christum.

Sacrificium visibile sacrificii est sacramen-
tum.

Studium sæculare cito facit homines in via Dei
errare.

Spiritualis vitæ militia maxime consistit in cha-
ritate et patientia.

Sanctitatis nomen habere sine operibus nulli
prodest.

Stultum valde est, si hic placere quærimus, quos
displicere Deo scimus.

Sanitas et decor carnalis vix capiunt formam hu-
militatis.

Sapiens est qui factis plus quam verbis alios do-
cere studet.

Sine fine cruciari meretur qui nullum peccandi
finem in corde suo statuit.

Sufficit unicuique sic disputare vel dictare, ut
intelligatur.

Superfluitas tam verborum quam rerum aliarum
vitanda est.

Sæcularibus litteris intentus sacræ Scripturæ
arcana capere nequit.

Scripturam sacram legens attendere debet quid
mystice vel juxta litteram, quid pro parte, vel pro
toto dictum sit.

Sensus pariter cum verbis sacræ Scripturæ pen-
sands est.

Scripturæ sacræ meditatio mentem retrahit a
cogitatu noxio.

Similitudines rerum variarum ad ædificatio-
nem nostram jugiter proponendæ sunt hoc scilicet
modo :

Sicut canis revertitur ad vomitum suum, sic im-
prudens iterat stultitiam suam.

Sicut aqua exstinguit ignem, ita eleemosyna
peccatum.

Sicut plurimi cibi nihil prosunt absque sale, ita
omnes virtutes absque charitate.

Sicut fistula absque inspirante nullum reddit
sonum, ita et cor hominis absque inspiratione di-
vina nullum recipit bonum.

Sicut equi cursus in loco spatioso, ita et hominis
voluntas probatur in arbitrio dato.

Sicut oculi omnium in capite, ita in Christo
consistere debet omnis intentio fidelium.

Summi principis ministri in primis sunt provi-
dendi.

Superbia sola corrumpit omnia bona.

Sensus noster ad ejus trahitur appetitum, cujus
capitur voluptate.

Servus Dei præ gemmis et serico divinos codices
amare debet.

Sensus corporum sunt quasi equi sine ratione
currentes; anima vero in aurigæ modum retinet
D frena currentium.

Solatium est malorum vitam carpere honorum.

Sacerdotes et clericos non licet spectaculis in-
teresse.

Sic aliis ignosce, ut tu tibi peccanti illos igno-
scere cupis.

Species quælibet quanto prætiosior erit, tanto
majori sollicitudine custodienda est.

Sanguis sanguinem tangit, cum peccata peccatis
adjiciuntur.

Substantiam mundi possidens indiget, ut egenos
quosque in domum suam inducens reficiat.

Si ames dici pater et princeps, nomen cum honore serva, moribus imple.

Sæpius ventis agitatur ingens pinus, et celsæ turres graviore casu decident.

Stulta vota frangenda sunt.

Sine doctrina vita est quasi mortis imago.

Stantibus et lapsis par sollicitudo tenenda est;

His ne retro cadant, illis ut concite surgant.

Sermo datur multis, animi sapientia paucis.

Si nequeas plures, vel te solummodo cures.

Si quid vovisti Domino, ne reddere tardes.

Solius est Domini bona de pravis operari.

Spernens consilium patietur sæpe periculum.

Sæpe bonum cupimus, quod mox nos nolle probamus.

Semper avarus eget; hunc nulla pecunia replet.

Si vis salvari, nil huic præpone salutis.

Sunt nimium pauci, qui rite velint misereri.

Spiritus est vita, mors carnis philosophia.

CAPUT XIX.

Te decet hymnus, Deus, in Sion, et tibi reddetur votum in Hierusalem.

Testimonium Domini fidele, sapientiam præstans parvulis.

Tibi, Domine, derelictus est pauper, orphano tu eris adjutor.

Time Deum, omnes sancti ejus, quoniam non est inopia timentibus eum.

Thesaurizate vobis thesauros in cælo, ubi nec ærugo neque tinea demolitur, et ubi fures non effodiunt nec furantur.

Thesaurus desiderabilis requiescit in ore sapientis.

Totum spiritum suum profert stultus; sapiens autem differt et reservat in posterum.

Timor Domini expellit peccatum.

Tempus omni rei sub cælo.

Turris fortissima nomen Domini; ad ipsum currit justus, et exaltabitur.

Triplex funiculus difficile rumpitur.

Testis falsus non erit impunitus.

Timor est in charitate, sed perfecta charitas foras mittit timorem.

Turpe est ut qui nescit tenere moderamina vitæ suæ, iudex fiat alienæ.

Tanto subtilius quisque de tenebris judicat, D quanto eum verius claritas lucis illustrat.

Terrena omnia servando amittuntur, largiendo servantur.

Tergat sordes pravi operis qui Deo præparat domum mentis.

Tolerabilius mundi mala suscipimus, si contra hæc præscientiæ clypeo munimur.

Talentum in terra abscondere est acceptum ingenium in terrenis actibus implicare.

Tantum quisque proximum portat, quantum amat.

Totum Deo dedit qui semetipsum obtulit.

Timor Dei et oratio assidua hominem volare faciunt ad cælestia.

Tentator pervigil hos acrioribus pulsat insidiis, quos maxime viderit abstinere a peccatis.

Tanto pejora sunt vitia, quanto virtutum specie celantur.

Tepide viventes Christiani difficilius corriguntur quam pagani.

Tenax et prodigus nimium, ambo in unum nimietatis confluunt vitium.

Temperatum omne tam Deo quam hominibus est acceptabile.

Teneræ nimis mentes asperioribus informandæ sunt studiis.

Tormenta quorundam aliis prosunt ad correctionem.

Tacere qui nescit, nescit et loqui.

Timendus est præ cunctis, cujus potestas est super omnes.

Tactus alienorum corporum et ardens appetitus feminarum mentem trahit ad insaniam.

Tam diu quis errat in fide, quousque omnia a Deo inspicere et regi diffidit.

Tacentibus difficile subvenitur; confidentes autem languoris sui qualitatem facilius recipient sanitatem.

Toties nobis bene agendi occasionem præbent mala, quoties ea videntes aut audientes contempnimus.

Tanto quisque cavere debet ne superbia decipiat, quanto sanctius aliquid profitetur.

Tanta unusquisque potest contemnere, quanta etiam potest concupiscere.

Tale genus est vitiorum, ut, nisi præterita celeri poenitentia deleantur, alia exinde oriantur.

Tecta odia pejora sunt quam aperta.

Tales simus intus, quales nos foris ostendimus.

Tanquam fornacis rutilans aurum probat ignis. Sic Deus electos purgabit in igne doloris.

Turpe est doctori, cum culpa redarguit ipsum.

Tunc te lapsurum formida, cum ruit alter.

Te læsum crede, cum cernis quemque dolere.

Terrenis inhians vix spiritualia credit.

Tutus erit nunquam qui suspitione laborat.

Tristantur facile quorum spes exstat in imis.

Testis veridicus regi vero manet aptus.

Tempestas grandis est indignatio regis.

Totus ubique manens, tota est virtute colendus.

CAPUT XX.

Universæ viæ Domini misericordia et veritas requirentibus testamentum ejus et testimonia ejus.

Vultus Domini super facientes mala, ut perdat de terra memoriam eorum.

Veritatem requiret Dominus, et retribuet abundanter facientibus superbiam.

Vana salus hominis.

Verbo Domini cæli firmati sunt, et spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

Viriliter agite, et confertetur cor vestrum omnes **A** qui speratis in Domino.

Viri sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies suos.

Vir linguosus non dirigetur in terra; virum injustum mala capient in interitu.

Vox exultationis et salutis in tabernaculis justorum.

Vigilate omni tempore, orantes ut digni habeamini fugere quæ ventura sunt.

Vigilate et orate, ne intretis in tentationem.

Væ vobis qui decimatis mentam, et anethum et cuminum, et quæ graviora sunt reliquistis, id est misericordiam et iudicium.

Unaquæque arbor ex fructu suo cognoscitur.

Vulpes foveas habent, et volucres cæli nidos, **B** Filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet.

Ubi est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum.

Verba sapientium quasi stimuli et quasi clavi in altum defixi.

Verba adulatorum quasi mollia, feriunt autem intimi ora ventris.

Vani sunt omnes homines in quibus non est scientia Dei.

Vox diei Domini amara; tribulabitur ibi fortis.

Vinum et mulieres apostatare faciunt etiam sapientes.

Væ civitati cujus rex juvenis est, et cujus principes mane comedunt!

Ubi fuerit superbia, ibi erit et contumelia.

Vir iracundus provocat rixas; qui autem patiens **C** est mitigat suscitatas.

Væ soli! quia, cum ceciderit, non habet sublevantem se.

Væ qui dicunt bonum malum, et malum bonum!

Via impiorum tenebrosa; nesciunt ubi corruant.

Via vitæ custodienti disciplinam; qui autem increpationes relinquit errat.

Virum stultum interficit iracundia, et parvulum occidit invidia.

Vita carniū sanitas cordis; putredo ossium invidia.

Vasa figuli probat fornax, et homines justos tentatio tribulationis.

Verbum bonum super datum optimum.

Verbum dulce multiplicat amicos et mitigat inimicos. **D**

Unus Dominus, una fides, unum baptisma, unus Deus et Pater omnium,

Unicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem.

Unusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem.

Vir in infirmitate perficitur.

Ubi Spiritus Domini, ibi libertas.

Vir duplex animo inconstans est in omnibus viis suis.

Ubi est charitas et dilectio, ibi sanctorum congregatio.

Ultima tribulatio multis tribulationibus prævenitur.

Vera discretio non nisi vera humilitate acquiritur.

Victus atque vestitus divitiæ Christianorum esse debent.

Vigilat qui ad aspectum veri luminis oculos mentis apertos tenet.

Voluntas integra benefaciendi a Deo reputabitur pro opere beneficii.

Voluntas Dei opus ejus est: dixit enim et facta sunt.

Voluntas bona in primis est obtinenda.

Unaquæque virtus tanto minor est, quanto desunt cæteræ.

Vitia prius extirpanda sunt in homine, deinde virtutes inserendæ.

Venerandus Deus non solum pro immensa sui potentia, sed etiam pro inestimabili clementia.

Virgines et monachi sic temperent jejunium, ut semper fortes sint ad Dei servitium.

Virtus semper invidiæ patet.

Uno pestilente flagellato, multi perversi corripiuntur.

Voluptas omnis, ad instar apium, ubi grata mella fudit, morsu corda ferit.

Voluptas habet pœnam, et necessitas parit coronam.

Vehementior est animi quam corporis febris.

Viator ille stultus est qui, in itinere amœna prata conspiciens, obliviscitur quo tendebat.

Ubi non est timor Dei, ibi regnum peccati.

Virtutis fructum sapiens ponit in conscientia; minus perfectus in gloria.

Victus ab unoquolibet vitio cito labitur in alia.

Vanæ gloriæ sectator ei qui semina sua vento dispergenda committit assimilatur.

Volens retinere sanitatem nullius despiciat vel irrideat infirmitatem.

Vitiis dediti non possunt virtutibus ditari.

Vitanda est superbia, quæ et angelos decepit, et omnes virtutes destruit.

Unde bonus proficit, inde invidus tabescit.

Valde imperitus est medicus, qui nulla nisi lenia **D** medicamenta dare novit.

Ut volunt reges, ita valent leges.

Vix quisquam in bonum transit, nisi ex malo.

Ultra modum sunt delicati qui nulla adversa **D** volunt pati.

Verecundiam abiciens simul omnes virtutes **D** jicit.

Vacuus sermo et vana cogitatio multam destruit **D** quietem.

Variam dant otia mentem.

Væ qui præsumunt se credere sic sapientes.

Ut non indigeant monitiis ullis aliorum!

Undique falluntur qui sacræ dogmata legis
 Sensu carnali se posse putant penetrare.
 Vilius argentum est auro, virtutibus aurum.
 Vivere si recte nescis, decede peritis.
 Utilitas grandis latet in rebus quoque parvis.
 Utilitatis amor cito suadet quid sit agendum.
 Vestes præclaræ cor efficiunt animale.
 Valde præmendus erit qui nunc omnino superbit.
 Vix emendatur qui prava diu comitatur.

A Virtutes variæ pariter possunt habitare.
 Virtus est grandis benedicere pro maledictis.
 Ut lapis omnis homo, nisi mollis agatur ab Alto.
 Vir magis ex animi quam carnis robore constat.
 Vis ingens animi nullius laude moveri.
 Vilia quam plura sunt mysterio pretiosa.
 Vivens in Christo stat confidenter in ipso.
 Vir sapienter agens aliis est sol quasi lucens.

EJUSDEM OTELONI

SERMO IN NATALI APOSTOLORUM.

*Erutus ex cod. autographo inclyti monasterii Sanct-Emmerammensis Ratisbonæ ab adm.
 R. D. P. Casparo Altlehner, Benedictino Mellicensi.*

(Apud R. P. Bernardum Pezium, *Thesaurus Anecd. noviss.*, tomi III parte II, pag. 537.)

Cum igitur omnes sanctorum martyrum et confessorum chori in toto sint orbe terrarum jure venerandi, veneratione tamen majore dignos esse apostolos credimus, qui, a Domino nostro Jesu Christo primum electi, corporali ipsius præsentia meruerunt potiri. Ipsi etenim non solum idco principes Ecclesiarum creduntur quia eas primitus Domini præcepta docendo et scribendo quasi fundatores in hoc mundo instituerunt, sed etiam ex hoc quoniam in die judicii judices primi erunt, sicut ipse Dominus testatur ad eos dicens: *Amen amen dico vobis quod vos qui secuti estis me, in regeneratione cum sederit Filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis et vos super sedes duodecim judicantes duodecim tribus Israel (Matth. xix, 28)*. Item alio loco loquitur ad illos, dicens: *Ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis et bibatis super mensam meam et sedeat super thronos judicantes duodecim tribus Israel (Luc. xxii, 29, 30)*. Sed et pro hoc veneratione maxima sunt amplectendi, quod ligandi solvendique peccata hominum potestas, quæ licet aliis sanctis partim concessa credatur, ipsis tamen apostolis supra omnes specialius attributa videtur, ita Domino dicente: *Amen dico vobis, quæcunque alligaveritis super terram, erunt ligata et in cælis, et quæcunque solveritis super terram erunt soluta et in cælis (Matth. xviii, 18)*. Præter hæc ergo, quæ jam diximus universis duodecim Christi discipulis communiter dicta, quædam non solum in Evangelicis, verum etiam in Actibus apostolorum et in ecclesiasticis sparsim historicis scripta valent reperiri, quæ singulis quibusque eorum personis conveniunt, per quæ omnia probatur gratiam specialem virtutum apostolos habuisse et in eis quam maxime impletum esse quod Salvator noster ad illos legitur dixisse: *Amen dico vobis,*

B qui credit in me, opera, quæ ego facio, et ipse faciet, et majora horum faciet (Joan. xiv, 12). Nam ut cætera beati Petri, principis apostolorum, miracula taceamus, hoc unum sufficiat proferre quod in plateis ponebantur infirmi, ut adveniente ipso saltem per umbram illius obumbrarentur, et ab infirmitatibus suis liberarentur (*Act. v, 15*). Quod quia de Domino nostro nunquam legitur factum, juxta ejus promissum, in se veraciter credens beatus scilicet Petrus, fecit majus quam Christus miraculum. Cui, rogo, tale aliquid nisi discipulo reseravit?

Idem vero quod de uno apostolo diximus, de cæteris, etsi non omnia eorum facta legerimus, in aliquo esse miraculo credimus. Quamvis enim cunctis in sese credentibus multa dona dederit, specialia tamen apostolis, quos ipse corporaliter instruxerat, concessit. Idcirco autem quia minime de omnibus discipulis virtutes speciales replicare poterimus, aliqua eorum gesta memoriæ nostræ tradita in eorundem solemnibus et laudibus, quas præ cæteris celebrari debere arbitramur, proferimus. Post Petrum Paulus merito primum replicandus qui, licet in duodecim apostolorum a Jesu Christo corporaliter electorum numero non sit deputatus, æquali tamen merito per supernam vocationem et doctrinam mirabilem inter apostolica consortia et vocabula constat assumptus. Et hoc maxime propterea probari videtur, quia eodem tempore quo beatus Petrus prædicare cœpit, et ipse prædicator factus, diem unum et eundem locum passionis cum illo habere merebatur. In tantum autem idem beatus Paulus virtutum sublimitate specialium supergressus est homines pene universos, ut ex abundantia et sapientia prædicationis Doctor et Magister plurimarum appellaretur gentium (*I Tim. ii, 7*), nec non propter vitæ puritatem in carne adhuc positus usque ad